

TEHNICA REDACTĂRII ȘI COMUNICĂRII ÎN STIL PUBLICISTIC

Drd. Alina TRACHE
Liceul Teoretic „Ovidius” Constanța

Résumé: Le style publiciste accomplit la fonction de communication dans le domaine de l'information des opinions d'un public large à travers la radio, la télévision, le publication, la presse offre du point de vue néologique un bagage commun d'idées et images, qui dépassent les frontières sociales et géographiques. Entre la presse, la langue littéraire et les styles fonctionnels se sont établis des rapports d'entre-mélange. Le message de presse au niveau de communication des idées, est un message des langages spéciales, le vecteur de l'innovation linguistique contribuant ainsi à enrichir le vocabulaire de la langue dans son département traditionnel et dans celui néologique.

Mots-clé: *communication, didactique, journalisme, stratégie, rédaction*

1. Limba română și stilul publicistic

Stilul publicistic îndeplinește funcția de comunicare în domeniul informării opiniilor unui public larg prin intermediul radioului, televiziunii, publicațiilor, presa oferă neologic un bagaj comun de idei și imagini, care depășesc barierele sociale și geografice.

Între presă, limba literară și stilurile funcționale s-au stabilit raporturi de întrepătrundere. Mesajul de presă la nivel de comunicare a ideilor, este un mesaj al limbajelor speciale, purtător al inovației lingvistice contribuind astfel la îmbogățirea vocabularului limbii în compartimentul său tradițional și în cel neologic.

2. Compoziții cu caracter publicistic și rolul lor în dezvoltarea limbii

Textele jurnalistice informative sunt: știrea, relatarea, reportajul, ancheta și interviul, în care un rol important îl are elevul reporter care colectează informații de pe teren, participând la activitățile importante organizate în școală, la evenimente din afara școlii care interesează toți cititorii revistei pentru acuratețea celui care a scris materialul.

Revistele școlare sunt cele mai potrivite spații pentru publicarea cronicilor având în vedere educarea bunului gust.

3. Rolul activ al stilului publicistic în îmbogățirea și diversitatea limbii elevilor

Limbajul jurnalistic reprezintă o modalitate specifică de selecție și asamblare a faptelor de limbă, ca o consecință a rigorilor impuse de o situație de comunicare particulară, această situație este generată în cadrul revistelor școlare prin realizarea unei comunicări suficiente între cel care scrie și cel care citește, emițătorul și receptorul de mesaj. Actul de producere al mesajului jurnalistic este un act individual rezultat al muncii unui elev care colectează, filtrează imagini și redactează texte, dar și unul instituțional care vizează revista școlară.

Actul de receptare este unul individual deoarece cititorul se află singur în fața mesajului și ia propriile decizii privind lectura/ receptarea și evaluarea/ interpretarea textului. Relația dintre emițătorul și receptorul de mesaj jurnalistic creează un cod al comunicării sau specificul limbajului jurnalistic. Acest cod are propriile reguli de selecție de combinare a faptelor de limbă ce conduc către un anumit mod de construcție a textelor jurnalistic.

Principiile de bază ale redactării jurnalistice sunt credibilitatea, acuratețea, claritatea, și utilizarea tonului potrivit în raport cu faptele prezentate. Elevii sunt informați că trebuie să redacteze povestiri interesante într-un stil clar și cu un vocabular accesibil deoarece cititorul așteaptă o comunicare importantă, un schimb informațional de tip denotativ.

Funcțiile dominante sunt: informativ referențială și persuasivă, dar frecvent își face simțită prezența și cea expresivă. Astfel, mesajul poate fi concentrat sau amplu desfășurat și mai puțin ornat. De asemenea, se pun în valoare resursele de autenticitate și atractivitate ale elementelor populare, familiare, neologice, chiar ale celor regionale, argotice sau ale jargoanelor. Preia din nevoia adaptării materialelor publicistice elemente proprii celorlalte stiluri cărora le dă frecvent accepții noi. Așadar, elevul ca emițător și receptor de mesaj are un rol activ în îmbogățirea și diversificarea limbii.

Astfel, se desprind următoarele fapte de limbă ce duc la dezvoltarea limbii române prin intermediul stilului publicistic:

- se observă interacțiunea funcțiilor limbii prin îmbinarea funcției referențiale cu funcția conativă, cu intervenția secundară a funcției expresive. Orice comunicare publicistică este expresia unei tendințe, a unei atitudini exprimate în mod evident.
- stilul publicistic se păstrează în interiorul sistemului limbii naționale intrând însă în relație cu diferite elemente ale limbajului grafic. Materialul este luat din realitatea imediată și însoțit de mijloace extralingvistice: fotografii, tabele, caricaturi, statistici etc.

- în raportul cu limba literară se observă respectarea variantei limbii naționale, a normelor gramaticale, fonetice sau lexicale ale limbii, lărgirea sferei lexicale a limbii literare comune prin valorificarea tuturor sectoarelor vocabularelor: termeni neologici, științifici, cuvintele regionale, cuvintele populare.
- la nivel fonetic, se remarcă pătrunderea unor aspecte neromânești de structura fonetică determinată de prezența termenilor străini; legătura dintre nivelul fonetic al semnelor lingvistice cu aspectul lor grafic este dată de dimensiunile, forma și culoarea caracterelor tipografice.
- la nivel morfematic unele substantive comune primesc statut de substantive proprii. Se observă frecvența ridicată a substantivelor provenite din infinitivul lung sau din supin și a adjectivului ca însoțitor al substantivului, dar pe de altă parte scade frecvența pronumelui personal.
- în ceea ce privește flexiunea nominală și pronominală predomină utilizarea genitivului și a acuzativului; se întrebuițează cu preponderență adjective apreciative la superlativ absolut evitându-se însă calificativele care conferă informației o notă de nesiguranță. În flexiunea verbală se evită diateza reflexivă, dar este frecventă persoana a III a sg. și I sg./pl. ocolindu-se în mod frecvent gerunziile.
- la nivel lexical se observă eterogenitatea vocabularului deoarece stilul publicistic se situează în mijlocul realității cotidiene, dar și internaționalizarea acestuia prin utilizarea termenilor ce denumesc noțiuni noi – neologisme.

Se remarcă preocuparea pentru inovația lingvistică prin creații lexicale proprii, utilizarea unor procedee menite a stârni curiozitatea lectorilor, a sinonimelor, și a construcțiilor retorice – repetiții, interogații, enumerații, exclamații.

Stilul publicistic dezvoltă mai multe variante stilistice, particulare în funcție de natura textelor: textul informativ, publicitar, didactic, solemn, gazetăresc, cel din urmă tinzând spre apropierea de stilul beletristic, iar textele de dezbatere se apropie de stilul conversației, cu posibilități de manifestare a stilurilor individuale.

Informații despre presă în general și despre presa literară în special se pot include în lecțiile de literatură română, de limbă și comunicare sau se pot prelucra într-un cerc care vizează editarea revistei școlare. Deprinderea de a citi presă și de a scrie un text jurnalistic prin organizarea lecturii prin apelul la mijloace de informare documentare, prin selectarea informațiilor în funcție de necesități relevă posibilitatea elevilor de a-și forma propria personalitate.

4. Cursul opțional de „Tehnica redactării și comunicării în stil publicistic”

Gândit ca un opțional integrator pentru aria curriculară „Limba și comunicare”, el reflectă nevoia elevilor de a cunoaște regulile, principiile de a redacta un text literar sau non-literar de a comunica prin cuvânt.

În învățământul liceal există modalitatea de exprimare a elevilor într-o revistă școlară care trebuie să întărească procesul de comunicare interpersonală, în concordanță cu cerințele actuale ale societății de a cultiva plăcerea de a citi, stimularea gândirii autonome, reflexive și critice. Între învățământul liceal și cel gimnazial există o diferență de a comunica, liceenii simțind nevoia de a scrie pentru a-i influența pe lectori, devenind astfel personalități puternice, credibile.

Evaluarea și notarea elevilor se realizează prin evaluarea de ansamblu a activității elevilor în timpul orelor de curs concretizate prin întocmirea de planșe și a unui portofoliu tip revistă școlară prin colaborarea tuturor elevilor pe parcursul anului.

5. Utilitatea cursului opțional de “Tehnica redactării și comunicării în stil publicistic”

Cursul opțional de tehnica redactării și comunicării în stil publicistic are în vedere receptarea mesajelor orale și scrise în diferite situații de comunicare, elevii relevând acest lucru prin redactarea unor texte publicistice .

Reliefarea diferitelor tipuri de a comunica o informație este evidențiată în timpul orelor prin redactarea unor texte publicistice de tipul: relatarea, reportajul, ancheta, interviul, articolele de opinie, editorialul, eseul, tableta, recenzia, cronică. Prin comunicarea mesajului scris se realizează transformarea unui sistem de valori în modele atitudinale.

Valorile și atitudinile relevate de cursul opțional evidențiază reorientarea studiului în liceu al elevilor pentru a fi capabili să se raporteze la cultură, autonom, reflexiv, critic, creativ. Așadar se cultivă plăcerea de a redacta un text și de a comunica cu ceilalți prin acesta dezvoltându-și sensibilitatea prin receptarea informațiilor. Elevii conștientizează necesitatea de a stăpâni principalele reguli și principii de a redacta și a comunica, cu implicațiile sale culturale, etice și lingvistice. În cadrul schimbului de idei în diferite situații de comunicare își manifestă flexibilitatea și se raportează critic la opiniile altora și revizuindu-și propriile opinii în funcție de context.

6. Elaborarea textelor publicistice

Tabelul 1

Receptarea mesajelor orale și scrise în diferite contexte de comunicare:	Redactarea unor texte funcționale în diferite contexte de comunicare:
<ul style="list-style-type: none"> - deprinderea informațiilor esențiale dintr-un mesaj; - identificarea elementelor cheie dintr-un mesaj despre persoane, evenimente, activități din universul apropiat; - participarea activă la interacțiuni verbale pe teme date; - obținerea prin lectura informației necesare realizării unei sarcini de lucru; - redactarea unor texte publicistice. 	<ul style="list-style-type: none"> - diferențierea textului jurnalistic de o compunere - deducerea etapelor scrierii unui articol - evidențierea structurii textului jurnalistic - documentarea și sursele de informare - stabilirea titlurilor textelor jurnalistice
Utilizarea diferitelor tipuri de a comunica o informație	Transformarea unui sistem de valori în modele atitudinale
<ul style="list-style-type: none"> - știrea; - relatarea; - reportajul; - ancheta; - interviul; - articolele de opinie; - editorialul; - eseu; - tableta. 	<ul style="list-style-type: none"> - manifestarea curiozității pentru descoperirea unor aspecte legate de viață a adolescenților; - demonstrarea interesului pentru cunoașterea unor locuri și zone de importanță turistică și culturală; - manifestarea curiozității în descoperirea unor aspecte caracteristice vieții cotidiene; - manifestarea curiozității de a se informa și de a aduce în fața posibililor lectori informația în scris.

Lucrări realizate de-a lungul orelor cursului opțional

EDITORIAL

VERONICA SI LUMEA EI DE BASM

Imaginea este o punte de legatura intre viitor si trecut, in toate perioadele in care inefabilul existential nu poate fi atins, imortalizarea introdusa de fotografie fiind remarcabila.

Filmul prezentat in articol- « Veronica »-o are ca protagonista pe Lulu Mihaescu –« o mogaldea bruneta cu ochi negri si isteata foc ». Imaginea surprinde o scena de film, poate cea mai relevanta- o punte intre trecut si prezent.

Titlul reda semnificatia fotografiei-« Veronica si lumea ei de basm »,care anticipeaza povestea,actrita insasi declarand: « a fost ca intr-un basm ».Asadar o imagine poate starni dorinta lectorului de a citi articolul si de a vedea sau revedea filmul.acesta este si rolul unei imagini- de a manipula voluntar sau involuntar perceptia celui care priveste, si apoi citeste ,dorind sa cunoasca totul despre « fata buna si cuminte ».

REPORTAJ

Iașul lui Mihai Eminescu

Iașul

În Iașul de astăzi pentru fiecare mic jurnalist există o sursă de inspirație – Parcul Copou – locul de întâlnire dintre Mihai

Eminescu și Veronica Micle.

Munca pe teren

Ca orice participant la tabăra de jurnalism Ciriș 2003, munca de teren este importantă. Pentru mine înseamnă întâlnirea cu locurile pe unde au trecut Mihai Eminescu și Veronica Miclea: plopii fără soț, teiul lui Eminescu, parcul Copou, Cirișul, Biblioteca – aici am citit scrisoarele lui Mihai Eminescu.

Visul și realitatea

Este timpul să mă despart de Iași, iar Cirișul parcă pare mai frumos ca niciodată... scrisorile lui Mihai Eminescu către Veronica Miclea poate mă vor inspira pentru un articol în revistă. „Cirișul

parcă e mai frumos acum. Vino frate Mihai, vino căci fără tine sunt străin“.

RELATARE Cu Nichita Stănescu prin liceu

- Pregătirile prilejuate de omagierea "Anului Nichita Stănescu" au început încă din decembrie. Văzând acestea, domnul Nichita Stănescu s-a trezit pentru puțin de acolo de unde se afla și a poftit să vada ce manifestări se pregătesc la liceul nostru.
 - Ajungând luni 31 martie, sârbătoritul, a găsit clasele goale. În unele clase măturau vesele, pline de entuziasm femeile de serviciu. Elevii erau plecați deja, de la ora 12.00 pentru a-și face încălzirea pentru cele ce aveau saurmeze.
 - Marti la ora 12 fix, Nichita Stănescu a bantuit pe la toate sesiunile de comunicare, limba română, literatura, comunicare, creație. Referatele, eseurile și creațiile iun versuri au evidențiat plăcerea studiului elevilor.
 - Miercuri, deși erau în toi și interviurile filologice, pe Nichita Stănescu l-a palit curiozitatea să vada competițiile sportive care aveau în program un concurs de baschet. Atmosfera a fost incendiară, cei aproape 20 de spectatori strigau cât îi tineau gura tot ce doreau obținând în schimb victoria fetelor noastre.
 - Joi seara, în amintirea poetului, a avut loc o seară muzicală la care a participat multă lume. Cantecele interpretate pe versurile sale au mișcat atmosfera încălzită de la umanările de pe pian. Unii elevi au trăit emoții interioare profunde și inedite, în timp ce alții au amortit timp de o oră dar cert în compania muzicii ndin amfiteatru. La acest ultim moment, Nichita Stănescu a rămas în holul cancelariei, vorba poetului "și atunci mă apropii de pietre și tac/iau cuvintele și le înec în mare".
 - Vineri, la prânz, inima poetului a fost încălțită la auzul aleșelor poezii interpretate cu talent de elevii școlii. Și această seară s-a încheiat cu o "tradiție" recitând artiști, profesori, elevi și părinți.
 - Sâmbata seara, s-a organizat o seară dansantă, desfășurată în cinstea sa, sârbătoritul urcând scările și ajungând la etaj unde totul era cuprins de fum. A încercat să se acomodeze cu atmosfera dar nu vom ști vreodată cum a apreciat această distracție.
- Dupa ce a socotit că a văzut tot ce se numește poezia și ce stărneste în viețile adolescenților poetul s-a decis să se îndrepte spre alte țărâni misterioase. Însă nu l-am putut lăsa să plece fără să ne adreseze un ultim cuvânt:
- "Nu sunt bătrân, Sunt străvechi..."

Ancheta

Prezentare sub formă de portret

Literatura un mod de a visa, de a gândi, de a trăi

Se spune de cele mai multe ori că este greu să citești o carte până la capăt dacă un profesor de limba și literatură română îți dă să citești un roman precum *Moromeții* (volumul I și II) de Marin Preda îți spui în gând că o vacanță nu-ți este de ajuns să-l termini, dar dacă ți-a dat vreo cinci ca acesta într-o singură vară deja este prea mult. Suntem în România, programa este prea încărcată și de exemplu eu mi-aș dori să citesc altceva, dar... și de fiecare dată există un dar.

Un asemenea elev este și X, elev în clasa a X-a la Liceul Teoretic Ovidius din Constanța care este proprietarul unei biblioteci cu foarte multe volume de cărți. El a venit în acest liceu să studieze matematica și informatica, pasiunile sale din școala generală.

X poate fi oricare dintre noi, are 16-17 ani, este un adolescent care crede că știe ce-și dorește de la viață, a acumulat experiență la concursurile de matematică și informatică, dar constată că de fiecare dată profesorul de limba și literatură română îl defavorizează pentru că interesul său nu este cititul ci informatica, mai precis internetul și programarea pe calculator. Astfel are note de 9-10 la matematică și informatică și cel mult 7 la română. „Mă mulțumesc cu nota pentru că știu că punctul meu forte nu este româna. Înțeleg teoria, practica mă omoară.“

A avut însă curajul să ne mărturisească faptul că și-ar dori să citească dar dacă poate citi câteva rezumate de pe internet pentru a înțelege opera „de ce să mă mai chinuiesc“.

Literatura pentru el este un mod de a visa cu ochii deschiși și care poate deveni dacă îți dorești cu adevărat un mod de a gândi, de a-ți analiza propriile gânduri și sentimente și de ce nu în cele din urmă un mod de a trăi „știu elevi care fac o plăcere din a citi o carte, pentru ei acest lucru devine un mod de a trăi, de a vedea viața cu ajutorul cuvintelor. Pentru mine cititul este doar un mod de relaxare și apoi trebuie să-mi placă foarte mult cartea. Îmi plac cărțile SF nu romanele gen *Moromeții*.“ Anul acesta poate și pentru că este clasa a X-a și studiază proza va trebui să citească căci oricâtă teorie a literaturii ai cunoaște fără lectură propriu-zisă riști să nu înțelegi mai nimic.

ANUNȚ PUBLICITAR
Spune da animalelor!

Iubești animalele, nu-i așa? Admiri puterea unui leu, îți place delicatetea unei pisici și ai grijă de un câine. Multe persoane îți seamănă! Animalele îți fac viața mult mai plăcută și sunt mereu alături ca adevărați prieteni!

Dacă animalele ți-au înveselit viața, acum ele îți pot înveseli și calculatorul personal. Nu-ți rămâne de făcut decât să intri pe site-ul www.webshots.com și să-ți alegi cele mai bune imagini cu animalele preferate în cele mai frumoase ipostaze. De asemenea poți trimite și tu fotografii la fel de trăsnete pe această adresă!

Nu pierde această șansă!

*Hei, copile! m-ai uitat?
Sunt amicul preferat!
Fac și trucuri fel de fel
Și sunt mândru: sunt câțel!
Îmi place să te distrez
Îmi place să și pozez.
Haide, haide, pu de om
Vino la webshots.com!*

7. Aspecte ale desfășurării orelor de tehnica redactării și comunicării în stil publicistic

Orele de tehnica redactării se desfășoară ca și în redacția unei reviste școlare în care elevii înainte de a începe ora sunt reporteri ce colectează informații de pe teren pentru a putea redacta textul propriu-zis fiind permanent conectat la realizat. Dorind să realizeze articole de opinie ce reprezintă punctul de vedere sau părerea semnatarului au ales editorialul deoarece ei consideră că scriu mult mai ușor atunci când își exprimă propriile păreri sau convingeri. Nevoia de a-și exprima o opinie vine atunci când aceștia vor să combată ceva sau părerea altcuiva, iar textele de opinie sunt demersuri critice.

Spiritul critic al elevului poate fi educat și temperat, parcurgând un traseu care începe cu „oricine poate să critice, mai greu este să oferi soluții” și se termină cu o autocenzură liber consimțită de autor.

Editorialul fiind cea mai importantă specie a jurnalismului de opinie prin care este relevat un comentariu asupra unui eveniment sau a unei situații controversate aflate la ordinea zilei are rolul de a atrage atenția și de a-i influența pe cei din jur.

Elevii au explicat că editorialele sunt critice, dar pot fi și laudative dacă subiectul este cunoscut foarte bine, iar opiniile sunt argumentate .

Etapa evocării reliefează tehnica ciorchinelui prin care elevul ia cunoștință cu etapele redactării unui articol de opinie .

Etapa realizării reliefează tehnica ciorchinelui prin care elevul ia cunoștință cu etapele redactării unui articol de opinie .

Etapa realizării reliefează tehnica ciorchinelui prin care elevul ia cunoștință cu etapele redactării unui articol de opinie .

Etapa realizării reliefează tehnica ciorchinelui prin care elevul ia cunoștință cu etapele redactării unui articol de opinie .

8. Finalitatea acestui curs opțional

Pe de o parte s-a realizat un portofoliu cu lucrările de tip publicistic realizate de elevi, iar pe de altă parte s-a format un grup redacțional pentru revista Liceului Teoretic „Ovidius”, Constanța.

Sub îndrumarea profesorilor Leu Maria Sorina și Trache Alina la Liceul Teoretic „Ovidius” s-au desfășurat de-a lungul anilor 2001-2006, workshop-uri în colaborare cu centrul de Jurnalism Independent. La aceste activități au participat elevi din liceele conștanțene ce sunt redactori sau colaboratori în cadrul revistelor școlare.

Revista Liceului Teoretic „Ovidius” Constanța a obținut în anii 2001-2002 / 2002-2003 / 2004-2005 premiul I, iar în anul școlar 2003-2004 premiul II la etapa județeană a Concursului de

Reviste Școlare și a luat parte cu un lot de elevi la Tabăra Națională de Jurnalism, Cîrîc, Iași, având ca însoțitori pe doamna profesoară Sorina Maria Leu (2002) și doamna profesoară Alina Trache (2003).

Realizarea în anul 2004 cu grupele de elevi participante la cursul opțional de „Tehnica redactării în stil publicistic” a unei gazete cu titlul „Gazetar cu Har”.

În anul 2005 s-a desfășurat la Constanța o Tabăra Națională de Jurnalism prin proiectul realizat de Liceul Teoretic „Ovidius” în colaborare cu Inspectoratul Județean Constanța. Ca și la Cîrîc loturile de elevi participanți la Tabăra Națională de Jurnalism a dovedit implicare, motivare, creativitate și disponibilitate pentru cunoașterea activității de jurnalist școlar prin munca pe teren în echipe de profesioniști la diferite ziare și reviste locale, work-

creativitate și disponibilitate pentru cunoașterea activității de jurnalist școlar prin munca pe teren în echipe de profesioniști la diferite ziare și reviste locale, work-

shop-uri cu tematică de jurnalistică școlară, obținând diferite premii în cadrul concursului susținut pe parcursul taberei. Rezultatele Taberei Naționale de Jurnalism au fost relevate prin realizarea unor produse finale –emisiuni radio/ T.V., articole, un ziar al taberei; crearea unor parteneriate între liceele care au echipe redacționale omogenizate ale Revistei Școlare; participarea la schimburi de experiență – workshop-uri, mese rotunde, seminarii nu numai în cadrul Taberei Naționale de Jurnalism, ci și de-a lungul anului școlar.

Bibliografie

1. Bertrand, Jean-Claude [2001]; *Introducere în presa scrisă și vorbită*, Iași, Editura Polirom.
2. Bounoux, Daniel [2001]; *Introducere în științele comunicării*, Iași, Editura Polirom.
3. Coman, Mihai [2001]; *Manual de jurnalism*, Iași, Editura Polirom.
4. Duda, Gabriela [2000]; *Analiza textului literar*, București, Editura Humanitas Educațional.
5. Grădinariu, Luminița [2002]; *Jurnalistica școlară - Manual opțional*, București, Editura Humanitas Educațional.